

Vastaus Maija Rautavaaran ja 13 muun valtuutetun aloitteeseen sosiaaliohjaajien palkkaamisesta kouluihin osana MEK-ohjelmaa / RV

VD/5563/00.02.00.03/2020

RV/AH

Maija Rautavaara sekä 13 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Eriarvoisuuden on todettu lapsiperheissä lisääntyvän ja lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmien kasvan Vantaalla. Myös heterogeenisyys kasvaa ja laajenee.

Lapsiperheiden eriarvoistumisen lisääntyminen, mielenterveysongelmien kasvaminen, monikulttuurisuuden ja segregatiokehityksen voimakas kasvaminen tuovat haasteita lasten ja nuorten hyvinvointiin. Hyvinvoinnin lisääminen koulussa on yksi syrjäytymisen ehkäisyn ja varhaisen puuttumisen keino. Lapset ja nuoret viettävät koulussa suuren osan ajastaan, joten on mielekästä pyrkiä tuomaan yhä enemmän keinoja kiinnittää huomiota hyvinvointiin, ongelmien ja riskien havaitsemiseen sekä niihin puuttumiseen.

Kouluilla on oppilashuollon palvelut, mutta koulupsykologien ja koulukuraattorien työmäärä on suuri ja heidän mahdollisuutensa tukea oppilaita ja opetushenkilökuntaa oppilaiden psykososiaalisissa haasteissa ovat rajalliset. Vuoden 2019 alusta kuudella yläkoululla on työskennellyt erityisnuorisotyöntekijä tukemassa oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia myönteisen erityiskohtelun rahoituksella. Yläkoulujen erityisnuorisotyöntekijöiden lisäksi perhepalvelujen alla työskentelevät sosiaaliohjaajat voisivat täydentää oppilashuollon psykososiaalisia palveluja mahdollistamalla matalan kynnyksen yksilöllistä, yhteisöllistä ja verkostollista tukea. Sosiaaliohjaajat lisääisivät lisäksi ruohonjuuritason tiedonkulkua koulun ja perhepalveluiden välillä. Tätä tukea olisi hyvä tarjota myös alakouluissa. Palkkaamalla sosiaaliohjaajan sellaisille kouluille, joissa ei ole erityisnuorisotyöntekijää, olisi mahdollista vertailla näitä tuen malleja osana myönteisen erityiskohtelun ohjelman arviointia.

Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että Vantaa lähtee kokeilemaan osana myönteisen erityiskohtelun ohjelmaa sosiaaliohjaajan palkkaamista niiden alueiden peruskouluihin, joissa on tarvetta syrjäytymisen ehkäisemiseen.”

Kaupunginvaltuusto 15.6.2020 § 25

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistettavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, kaupunkikulttuurin toimiala sekä kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteavat vastauksenaan seuraavaa:

Valtuustoaloitteen vastaus on koottu yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan, kaupunkikulttuurin toimialan sekä kasvatuksen ja oppimisen toimialan kanssa.

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma tukee Vantaan kaupungin valtuustokauden 2018–2021 strategian painopisteen ”edistämme asukkaiden hyvinvointia” tavoitteiden toteutumista. Toimintaohjelman on tarkoitus vähentää hyvinvointieroja kohdentamalla resursseja ja tukitoimia sinne, missä tuen tarve on tavallista suurempi. Toimintaohjelmaa toteutetaan alueellisesti parantamalla valittujen kohdealueiden viihtyisyyttä yhteistyössä asukkaiden kanssa sekä kohdentamalla palveluja ja tukitoimia näille alueille. Tämän lisäksi toimintaohjelmassa on kaupunkitasoisia toimenpiteitä mm. nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja kotoutumisen varmistamiseksi. Toimintaohjelman painopisteen ”vahvistamme osaamista- tuemme koulupolkua” toimenpiteinä on panostettu tällä ohjelmakaudella erityisesti koulujen erityisnuorisotyöhön sekä yläkouluilla, että Variassa. Kaikkiaan 11 erityisnuorisotyöntekijää tulee opiskelun sujuvuutta ja tukee nuoria mm. nivelvaiheen siirtymissä perusopetuksesta toiselle asteelle.

Perhepalveluissa pidetään tärkeänä aloitteessa esille nostettua matalankynnyksen tukea ja tuen viemistä kouluihin, joissa oppilaat viettävät suuren osan päivästä. Entistä varhaisemmassa vaiheessa tarjolla oleva tuki auttaa syrjäytymisen ehkäisyssä ja tukee lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Johtuen kaupungin tiukasta taloudellisesta tilanteesta perhepalveluihin ei ole vuoden 2021 taloussuunnitelmaan tulossa yhtään uutta vakanssia eikä aloitteessa esitettyä toimintaa ole mahdollista järjestää perhepalvelujen nykyisillä resursseilla. Sen vuoksi toiminnan toteuttaminen MEK-rahoituksella on ainoa vaihtoehto toiminnan aloittamiseksi vuonna 2021. Perhepalvelut on esittänyt sosiaaliohjaajien palkkaamista kouluille yhtenä uutena toimintana myönteisen erityiskohtelun ohjelmaan.

Valtuustoaloitteessa todetaan, että kouluilla on oppilashuollon palvelut, mutta koulupsykologien ja koulukuraattorien työmäärä on suuri ja heidän mahdollisuutensa tukea oppilaita ja opetushenkilökuntaa oppilaiden psykososiaalisissa haasteissa ovat rajalliset.

Oppilashuollon palvelut (kuraattori- ja psykologipalvelut) ovat lakisääteisiä palveluja. Oppilashuollon resurssit eivät ole kasvaneet suhteessa oppilaiden määrän kasvuun, eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevien lasten ja nuorten määrän kasvuun sekä lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmien lisääntymiseen. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala ensisijaisen näkemyksen mukaan kuraattoriresurssia lisäämällä päästään parempaan tulokseen kuin tuomalla uusia ammattiryhmiä kouluihin.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että yläkoulujen erityisnuorisotyöntekijöiden lisäksi perhepalvelujen alla työskentelevät sosiaaliohjaajat voisivat täydentää oppilashuollon psykososiaalisia palveluja mahdollistamalla matalan kynnyksen yksilöllistä, yhteisöllistä ja verkostollista tukea. Sosiaaliohjaajat lisäisivät lisäksi ruohonjuuritason tiedonkulkua koulun ja perhepalveluiden välillä.

Kuraattorit ovat sosiaalihuollon ammattilaisia ja tuovat kouluihin asiantuntemustaan. Kuraattorit tekevät jo tällä hetkellä vahvaa verkostoyhteistyötä mm. perhepalveluiden kanssa. Kuraattoreiden osaamiseen liittyy vahvasti kouluyhteisön tuntemus ja yhteisöllinen työ. Yhteisöllinen työ on lakisääteistä ja ennaltaehkäisevää koko kouluyhteisöön kohdistuvaa hyvinvointityötä. Kouluissa on jo olemassa olevat vahvat monialaiset yhteistyörakenteet opetushenkilöstön ja oppilas- ja kouluterveydenhuollon välillä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan koulun henkilökunnalla on velvollisuus ohjata tuen tarpeessa olevat oppilaat kuraattori- ja psykologipalvelujen piiriin. Myös koulun ulkopuoliset tahot voivat olla yhteydessä näihin ammattiryhmiin. Tätä lakisääteistä velvoitetta ei voi ohittaa tai siirtää jollekin muulle ammattiryhmälle. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan näkemyksen mukaan ennen kuin uusia ammattiryhmiä tuodaan kouluihin, yhteistyörakenteiden ja tehtävänkuvan suunnittelua tulisi tehdä etukäteen.

Kuudella yläkoululla nuorisotyötä tekevät nuorisotyöntekijät tukevat omalta osaltaan nuorten koulunkäyntiä ja vapaa-aikaa nuorisotyön menetelmin. Nuorisotyön tavoitteena on vahvistaa yläkoulun oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia moniammatillisen yhteistyömallin keinoin. Toiminnan keskeisimmät toimenpiteet ovat syrjäytymisvaarassa olevien varhainen tunnistaminen ja tukeminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen koulussa ja vapaa-ajantoimintojen kytkeminen tukemaan opiskelua. Lisäksi tavoitteena on tiivistää entisestään yhteistyötä koulujen sekä alueellisen nuorisotyön ja paikallisten järjestöjen kanssa.

Nuorisotyöntekijöiden tehtävänä on myös kehittää vapaa-ajan toimintojen järjestämisestä kouluissa ja sillata koulun ja vapaa-ajan yhteyttä nuorisotyön keinoin. Nuorisotyöntekijä tukee syrjäytymisvaarassa olevia oppilaita kouluajalla tarvelähtöisesti henkilökohtaisen kehityssuunnitelman pohjalta tiiviissä yhteistyössä opettajien, oppilashuollon sekä oppilaan huoltajien kanssa sekä tukee nuoria vapaa-ajalla nuorisotyön tavoitteellisen yksilö- ja ryhmätoiminnan keinoin.

Nuorisotyötä kouluissa laajennetaan koskemaan myös neljää ala-asteen koulua vielä vuoden 2020 aikana. Tehtävään palkataan kaksi uutta nuorisotyöntekijää sekä heidän esimiehensä, kaupunkitasoisen kiusaamisen vastaisen työn projektipäällikkö. Perusopetus on valinnut kouluiksi Kytöpuiston, Rekolanmäen, Kaivokselan ja Uomarinteen koulut.

Nuorisotyön näkökulmasta kaikki sen suuntaiset toimenpiteet, jotka tukevat oppilaiden koulunkäyntiä ja vapaa-aikaa ovat tervetulleita koulumaailmaan. Nuorisotyöntekijät ovat tottuneet tekemään yhteistyötä monien eri ammattilaisten kanssa nuorten hyväksi. Yhteistyön muodot, toimintamallit ja tehtävänkuvat olisi hyvä suunnitella etukäteen yhdessä kaikkien koulussa oppilaita tukevien toimintojen kanssa.

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman (2019–2021) viimeinen ohjelmavuosi on pian käynnistymässä. Viimeisen ohjelmavuoden toimenpiteitä suunniteltaessa on selvitetty toimialojen näkemystä liittyen sosiaaliohjaajien palkkaamiseen kouluille. Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman päättyessä vuoden 2021 lopussa ja rahoituksen olleessa tätä kautta mahdollinen vain vuodeksi, ei uuden ammattiryhmän tuominen koulujen arkeen ole tämän ohjelmarahoituksen turvin tarkoituksenmukaista. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan ensisijaisen näkemyksen mukaan kuraattoriresurssia lisäämällä päästään parempaan tulokseen kuin tuomalla uusia ammattiryhmiä kouluihin. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan näkemyksen mukaan uuden ammattiryhmän tuominen kouluihin vaatii aikaa sekä yhteistyörakenteiden ja tehtävänkuvan suunnittelua. Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman 2019–2021 ohjelmakaudella tämä ei ole enää mahdollista. Sen sijaan vuonna 2021 pyritään toimintaohjelmassa entisestään vahvistamaan koulujen erityisnuorisotyötä, koska työlle on ohjelman aikana luotu toimivat rakenteet ja yhteistyömallit.

Kaupunginhallitus 11.1.2021 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa Maija Rautavaaralle ja 13 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Allekirjoitettu Maija Rautavaaran ja 13 muun valtuutetun aloite sosiaaliohjaajien palkkaamiseen kouluihin osana MEK-ohjelmaa

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

asiantuntija Hanna Nummelin-Niemi, puh. 040 830 9073, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

erityisasiantuntija Piia Sauranen, puh. 040 162 6934, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

nuorisotyön päällikkö Pekka Mäkelä, puh. 040 077 3282, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

opiskeluhuollon päällikkö Tuija Harakka, puh. 040 513 7818, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi